

1.) Jednostranskih načel, niti onih Schulze-Delitscha, niti Raiffeisena, ne sme nobena posojilnica le preveč poudarjati in porabljati.

2.) Le v večjih sodnijskih okrajih je za dve posojilnici dovolj obsežen delokrog; treh ali še več denarnih zavodov naj se nikjer ne snuje. Pravi sedež posojilnici naj bo sedež okraja, kjer se nahaja zemljiška knjiga, uradi, notar ali advokat, ki pospešuje denarni promet ter skrb za pravne razmere posojilnice na jedni strani, na drugi pa jo zamorejo prav krepko materijelno podpirati.

3.) Ker se hranilnice v deželi ne smatrajo dolžne, ali pa tudi niso v stanju, da bi pospeševale personalni kredit dežele, bodisi direktno ali indirektno s tem, da bi podpirale posojilnice, za to so te slednje brez izjeme moralno prisiljene, da pristopijo k edinemu velikemu zavodu tega smotra, k „Centralni posojilnici slov.“. „Centralna posojilnica slovenska“ je poklicana izjednačiti denarno stanje vseh slovenskih dežel ter spraviti isto v ravnotežje. Zato pa so vse slovenske posojilnice, ki imajo doma predvečno gotovino, zavezane vlagati isto v „Centr. pos. slov.“ podajati mladim, majhnim zavodom potrebne tečne hrane.

Še jedno vprašanje nam ostane; kaj je z „omejeno“ in kaj z „neomejeno“ zavezo pri naših posojilnicah? Katera je koristnejša? Katera bolj priljubljena? Iz skušnje vemo, da, kadar se ustanavlja v kakem kraju posojilnica, zahteva velik del, posebno premožnejši del udov, da se dá posojilnici „omejena“ zaveza. Ustanovitelji posojilnice pa priporočajo bolj „neomejeno“ zavezo po dobrem preudarku, poudarjajo njeno korist in navadno tudi zmagajo. Ako je pa posojilnica enkrat ustanovljena, tedaj je jednako priljubljena in uživa isto zaupanje, ako ima jedno ali drugo zavezo. Ako se je pa ustanovila posojilnica z omejeno zavezo, tedaj se ne more spremeniti v zadrugo z neomejeno zavezo s tem, da bi si dala premeniti; kajti nadsodišče je v takem slučaju določilo, da mora tak predlog podpisati preje celo število tedanjih udov posojilnice. Tak korak ste namreč hoteli napraviti dve posojilnici na Notranjskem; kljubu temu napredujete obadve prav čvrsto tudi pri „omejeni“ zavezi.

Obrtnijske raznoterosti.

— C. kr. trgovsko ministerstvo je naznanilo trgovski in obrtniški zbornici sledeči ukaz finančnega ministerstva z dne 27. aprila 1897, št. 21.086: „Vsled predloženih pritožb, da se oznanila o izpolnitvi pridobninskih registrov dovolj ne objavljajo, pa da se tudi neglede na to pridobninski davkoplavevalec za utemeljitev njihovih morebitnih prizivov ne nudi v zadostni meri prilika, upogledati v pridobninske registre, ukazalo je finančno ministerstvo, da je v bodočih slučajih ravnati naslednje:

1. Davčne oblasti morajo razglas o izpolnitvi pridobninskih registrov ob ednem z objavo, ki je v kraju navadna, in s pri občenjam v uradnem listu naznaniti tudi trgovski in obrtniški zbornici svojega okraja, kateri je na prosto dano, da ukrene morebiti nadaljno razglasitev v dnevnikih ali kako drugače.

2. Davčne oblasti morajo tudi po preteku v členu 38. št. 4, izv. pr I. določenega roka onim pridobninskim davkoplavevalcem, ki se izkažejo s pridobninskim plačilnim nalogom, ki še ni pravno moč zadobil, dovoliti, da pogledajo v pridobninski register, dokler je isti še v členu 38. št. 4 predpisani obliki v posesti davčne oblasti.

To velja zlasti tudi za pridobninske obdačence, ki so se v teku prireditvene dobe v smislu § 66. oseb, davčni zakon na novo obdačili.

— **Novi menični blanketi.** C. kr. finančno ravnateljstvo je trgovski in obrtniški zbornici naznanilo, da se bodo vsled odlokov finančnega ministerstva z dne 24. in 29. aprila 1898 št. 20346 in 13992, objavljenih v drž. zak. št. 73, 74 in 75 s 1. julijem 1898 začeli prodajati novi uradni menični blanketi, novi uradni blanketi za trgovske nakaznice o denarnih plačilih z največ na 8 dnij omejeno plačnostjo, slednjič novi uradni prometni blanketi. Dosedanji blanketi se bodo po razmerji kolikor jih je še v zalogi pri prodajalnih uradih (v Ljubljani c. kr. deželni plačilni urad, na deželi c. kr. davčni uradi) še do 30. novembra 1898 zraven prodajali in se lahko do vstevši 31. decembra 1898 porablajo. Po tej dobi se bode njih poraba smatrala za prestopek postavne kolkovne dolžnosti. Neveljavni in še ne porabljeni preostali blanketi se bodo, držeč se dotičnih zakonitih določil, od 1. januarja do vstevši 31. marca 1899 pri založnih in prodajalnih uradih (v Ljubljani deželni plačilni urad in na deželi davčni uradi) z novimi uradnimi blanketi iste kategorije brezplačno zamenjavali. Dotične vloge strank so kolka proste. Naposled se o priliki te nove izdaje posebno opozarja na uvedbo meničnih blanketov za 2 kroni s slovenskim besedilom.

Agrarno gibanje na Nemškem.

(Dalje.)

Drugi splošni vzrok stiski pa zadeva samo večje posestnike, kateri ne pridelujejo samo toliko, kolikor treba za domačo rabo, ampak ki svoje pridelke spravljajo v kupčijo. Ta vzrok je konjunktura. Prememba konjunktura je toliko nevarnejša za posestnike, kolikor bolj kapitalistično ti gospodarijo. Ne zadolženega manjšega posestnika, kateri doma vse porabi, kar pridelal, in kateri ima samo skrb, kje dobiti tiste goldinarje, kar jih mora imeti, da plača davke, kupi obleko itd.. tega se konjunktura prav nič ne tiče. Cena žita mu ne kvari spanja, ker ne upliva na njegove produkcijske troške, in ker ne upliva na ceno živine, ki mu daje kar potrebuje denarja. Veleposestnik, ki porabi sam le jako nezatn del svojih pridelkov, ki sam nič ne dela, ampak prepušča svojim uradnikom, da vodijo kmetijo in razprodajo pridelke, pa je od konjunktura tako popolnoma odvisen, kakor vsak trgovec ali tovarnar. Njegovo gospodarstvo nima drugega namena, kakor doseči kolikor mogoče visok dobiček, kar je samo mogoče, ako so produkcijski troški dosti manjši kakor skupilo za pridelke. To skupilo pa je odvisno od konjunktura. Od l. 1840. do l. 1873. je konjunktura imela vedno rastoč značaj, to pa vsled tega, ker se je prebivalstvo množilo, ker se je industrija razvijala, ker se produkcijski troški niso dosti pomnožili, dočim je stalno